

Arkivnr: 2014/13793-1
Saksbehandlar: Monica Håkonsli

Saksframlegg Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Opplærings- og helseutvalet		08.04.2014

Forskriftsendring knytt til lærarane sine kompetansekrav.

Samandrag

Fylkesrådmannen viser til møte i OPHE 17.09.2013 der Opplærings- og helseutvalet bad om ei sak i etterkant av eit eventuelt vedtak om forskriftsendring i samsvar med sak 49/2013 knytt til lærarane sine kompetansekrav. Saka skal innehalde:

1. Kor mange lærarar som vil mangle kompetanse i tråd med ny forskrift .
2. Kor store kostnader det vil medføre for HFK å tilby etter- og vidareutdanning på frivillig basis til samtlige lærarar jfr. punkt 1.»

Forskriftsendringa har trått i kraft frå 01.01.2014. I Opplæringslova §10-2 er det krav om relevant utdanning i undervisningsfag. Den som skal undervise må ha minimum 60 studiepoeng i det faget han/ ho skal undervise i. Kravet gjeld berre for dei som er tilsett i skulen etter at OPPL§10-2 vert innført. Dette med unntak av dei som er tilsette i undervisningsstilling og som har påbyrja, men ikkje fullført ei utdanning som er naudsynt for å oppfylle krava §10-1.

Kartlegginga viser at det innanfor sentrale utdanningsprogram er eit stort behov for å leggje til rette for at fleire yrkesfaglærarar tek utdanning for å fylle formelle kompetansekrav. Innan programområda BA, EL og TIP er det eit kritisk kompetansebehov. Det er vanskeleg å rekruttere til desse tre programområda og spesielt vanskeleg innan TIP. Her er det naudsynt med eit fokus på korleis ein kan nå målet om fleire formelt kvalifiserte tilsette og behalde lærarar.

Hordaland Fylkeskommune arbeider no systematisk for å auke talet på utdanningsplassar retta mot desse målgruppene. Fylkesrådmannen estimerer kostnadene per år til om lag kroner 800 000 for skuleeigar fram til 2018, dersom alle skal få oppfylt formelle krav til grunnutdanning.

Forslag til vedtak

1. Opplærings – og helseutvalet tek saka til etterretning

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 18.03.2014

Fylkesrådmannen viser til sak fra OPHE 17.09.2013 sak 249/13 i samband med forskriftsendring knytt til lærerens kompetansekrav. OPHE ber om ei sak i etterkant av forskriftsendring knytt til lærerens kompetansekrav. Saka må innehalde:

Kor stort omfang av lærarane som manglar kompetanse i tråd med forskrift §14-3.

Kor store kostnader vil det medføre for HFK å tilby etter/vidareutdanning på frivillig basis til samtlege lærarar.

Kompetansekrav

Frå 01.01.2014 er det krava om relevant utdanning i undervisningsfag skjerpa. Den som skal undervise må ha minimum 60 studiepoeng i det faget han/ho skal undervise i. Kravet gjeld berre for dei som er tilsett i skulen etter at OPPL§10-2 vart innført. Dette med unnatak av dei som er tilsette i undersvingstilling og har påbyrja, men ikkje fullført ei utdanning som er naudsynt for å oppfylle krava i §10-1. Då vil kravet om å ha relevant kompetanse i undervisningsfaget gjelde. Dersom læraren ikkje fyller desse kompetansekrava skal han/ho ha ei mellombels tilsetjing jmf. opplæringslova § 10-6

I dei tilfella der skulen ikkje har naudsynt kompetanse, gjeld opplæringslova § 10-2 fjerde ledd; skuleigar kan så langt det er naudsynt fråvike krav om relevant kompetanse i undervisningsfaget i tilfelle der skulen ikkje har nok kvalifisert undervisningspersonell i faget. Det må takast stilling til dette kvart skuleår.

Opplæringslova § 10-1 og § 10-2 gjer klart kva kompetanse som krevst ved tilsetjing av undervisningspersonell. Lova slår fast at den som vert tilsett i skulen må ha relevant fagleg og pedagogisk kompetanse. I forskrift til Opplæringslova § 14-3 b er det gjort klart kva fagspesifikke kompetansekrav det er til dei som skal tilsetjast i den vidaregåande skulen. Innan dei yrkesfaglege utdanningsprogramma er det krav om at den som vert tilsett må fyller eitt av dei følgjande krava:

- 1) yrkesfaglærerutdanning, 180 studiepoeng.
- 2) universitet- eller høgskuleutdanning som samla utgjer minst 180 studiepoeng
- 3) fag- eller sveinebrev, 4 år yrkespraksis etter bestått fag- eller sveinebrev, 2-årig teoretisk utdanning kor av 60 studiepoeng skal vere innan undervisningsfaget, samt 60 studiepoeng pedagogisk kompetanse (til saman minst 180 studiepoeng)

Kartlegging av yrkesfaglærarar sin kompetanse

Fylkesdirektør for opplæring har kartlagt omfang lærarar som manglar kompetanse i tråd med forskrift §14-3. I kartlegginga er det nytta opplysningar frå Personalportalen, det skuleadministrative systemet, lønssystemet og informasjon frå skulane.

Tabell 1. Resultat av kartlegginga:

Utdanningsprogram	Tal på lærarar totalt	Tal på lærarar som manglar kompetanse	Tal på lærarar som er under utdanning
Bygg og anleggsteknikk (BA)	82	24	5
Design og handverk (DH)	43	1	--
Elektrofag (EL)	114	19	5
Helse og oppvekstfag (HO)	213	5	--
Medium og kommunikasjon (MK)	56	1	--
Naturbruk (NA)	92	0	--
Restaurant og matfag (RM)	51	2	--
Service og samferdsel (SS)	93	0	--
Teknikk og industriell produksjon (TIP)	200	65	15
sum	944	117	--

Tal på lærarar som er under utdanning er ikkje fullstendig. Det er lærarar som tek Praktisk pedagogisk utdanning (PPU) som ikkje er oppgitt i denne undersøkinga.

Som det går fram av tabellen over er det totalt 117 lærarar som manglar kompetanse i tråd med gjeldande forskrifter.

Tabellen 1 viser at det er tre programområde som skil seg ut i denne kartlegginga. Det er: Bygg og anleggsteknikk (BA), Elektrofag (EL) og Teknikk og industriellproduksjon (TIP). Her er det eit stort tal lærarar som manglar formell kompetanse.

Tabell 2. Oversikt over kva for utdanningar lærarane innan dei tre programområda manglar:

Utdanningsprogram	Manglar 2-årig	Manglar PPU	Manglar begge utdanningane	Sum som manglar kompetanse	Tal på skular
Bygg - og anleggsteknikk (BA)	15	3	6	24	14
Elektrofag (EL)	7	7	5	19	18
Teknikk og industriell produksjon (TIP)	25	18	22	65	21
SUM	47	28	33	108	--

Tabell 2 viser at det innan for desse faga er til saman 108 lærarar som manglar kompetanse i tråd med gjeldande forskrifter.

Dei fleste lærarane innan dei tradisjonelle utdanningsprogramma har fag- eller sveinebrev når dei vert tilsett i skulen og må bygge den formelle kompetansen etter at dei er tilsett.

Merk: Dei som her er registrerte med manglande yrkesteorie kan mangle alle eller delar av dei 120 studiepoenga som er kravd.

Behov i framtida.

Om lag 50% av lærarane innan yrkesfag er mellom 50 og 64 år. Det er 170 lærarar som er over 60 år. Det vil difor vere naudsynt å rekruttere nye lærarar dei kommande åra.

Kostnader for skuleeigar

Det er av fleire årsaker vanskeleg å estimere dei eksakte kostnadene for å sikre at alle yrkesfaglærarar skal fylle formelle kompetansekrav. Det er mellom anna ulike modellar for organisering av utdanninga, og kostnadene vil variere ut frå omfanget av tilbodet. Kostnadene vil og variere etter utdanningsbehov hjå søkjarane. I tillegg vil det i mange tilfelle vere naudsynt med organisatorisk tilrettelegging frå skulane si side. For skular som ligg i distrikta må ein i tillegg inkludere kostnader i samband med reise og opphald. Fylkesdirektør opplæring estimerer kostnadene per år til om lag kroner 800 000 for skuleeigar. Dette gjeld fram til 2018 dersom alle skal få oppfylt formelle krav til grunnutdanning.

Oppsummering

Kartlegginga viser at det innanfor sentrale utdanningsprogram er eit stort behov for å leggje til rette for at fleire yrkesfaglærarar tek utdanning for å fylle formelle kompetansekrav. Innan programområda BA, EL og TIP er det eit kritisk kompetansebehov. Det er vanskeleg å rekruttere til desse tre programområda og spesielt vanskeleg innan TIP. Her er det naudsynt med eit fokus på korleis ein kan nå målet om fleire formelt kvalifiserte tilsette og behalde lærarar.

Hordaland Fylkeskommune arbeider no systematisk for å auke talet på utdanningsplassar retta mot desse målgruppene. Det er mellom anna oppretta dialog med Høgskulen i Akershus og Høgskulen i Bergen om utvikling og tilrettelegging av tilpassa utdanningstilbod i HFK.